

Lietuvių gestų kalbos BP įgyvendinimo rekomendacijų panaudojimo galimybės

2021 m. rugsėjo 9 d.

Vaida Ivanauskienė, Bendrųjų programų atnaujinimo grupės narė

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

Šioje dalyje pateikiama veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžių, asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų pavyzdžių su nuorodomis į šaltinius ir patarimais mokytojams.

Ugdymo proceso kokybė didele dalimi priklauso nuo kokybiško edukacinių veiklų planavimo, todėl svarbu planuojant pasitelkti integracinius ryšius, įvairius šaltinius, netradicines aplinkas įgalinti mokinius įvairiapusiam ir motyvuojančiam mokymuisi. Įgyvendinimo rekomendacijose planavimo aspektai pateikiami kaip darbo įrankis, kuris paskatintų ieškoti naujų idėjų, netradicinių ugdymo proceso organizavimo formų, kurios sudaro galimybes kartu su mokiniais kurti lankstų, besimokančiųjų poreikius ir mokymosi galimybes atitinkantį mokymosi „kelią“ ir siekti LGK BP apibrėžtų mokinių pasiekimų.

Kompetencijų ugdymas

Ugdomos kompetencijos:

- Pažinimo kompetencija (dalyko žinios ir gebėjimai; kritinis mąstymas; problemų sprendimas; mokėjimas mokytis)
- Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija (savimonė ir savitvardos įgūdžiai; empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas; atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys įvertinant pasekmes; rūpinimasis sveikata)
- Kūrybiškumo kompetencija (tyrinėjimas; generavimas; kūrimas; vertinimas ir refleksija)
- Pilietiškumo kompetencija (pilietinis tapatumas ir pilietinė galia; gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę; pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms; valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje)
- Kultūrinė kompetencija (kultūrinis išprusimas; kultūrinė raiška; kultūrinis sąmoningumas)
- Komunikavimo kompetencija (pranešimo kūrimas; pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika; pranešimo analizė ir interpretavimas)
- Skaitmeninė kompetencija

Mokymosi turinys

Pamokų skaičius: 2 pamokos per savaitę.

	Pradinis ugdymas				Pagrindinis ugdymas					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Privalomas LGK mokymosi turinys 70%	70 (2)	70 (2)	70 (2)	70 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys 30%	49/21	49/21	49/21	49/21	52/22	52/22	52/22	52/22	52/22	52/22
dalyko mokymuisi skirtų pamokų	140 (98/42)		140 (98/42)		148 (104/44)		148 (104/44)		148 (104/44)	
	280 (196/84)				444 (312/132)					
	Iš viso 724 pamokos (508/216)									

Mokymosi turinys

Lietuvių gestų kalbos (LGK) mokymosi turinys sudaro sąlygas ugdyti kompetencijas. Atkreiptinas dėmesys, kad mokymosi turinio apimtys pateikiamos išskiriant privalomą turinį ir pasirenkamą turinį, kurį pasirenka mokytojas atsižvelgdamas į mokinių galimybes, derindamas su kitais mokytojais.

5–6 klasė	
Mokymosi turinys	Pamokų skaičius 148 (104/44)
Privalomas LGK mokymosi turinys	104
Kalbos vartojimas	38
Informacijos perdavimas (iš savo patirties, bendruomenės ar visuomenės gyvenimo, kitų mokomųjų dalykų ar kt.). Adresato sudominimo būdai. Pristatymas.	6
Kalbėjimas atsižvelgiant į adresatą ir komunikacinę situaciją (pvz., pasakų sekimas, padavimų, legendų, anekdotų pasakojimas jaunesniems mokiniams). Komunikacijos formos, vartojamos artimiausioje aplinkoje bendraujant lietuvių gestų kalba. Raiškos įvairumas skirtingose situacijose.	10
Kalbiniai žaidimai, eksperimentai. Įvairių situacijų inscenizavimas, vaidinimas (pagal galimybes įrašant). Kalbinės raiškos skirtumai.	6
Pokalbiai apie pamokas, varžybas, kurčiųjų renginius, paveikslus, parodas, televizijos laidas, spektaklius ir pan. (pasakojimas, aiškinimas, savo nuomonės reiškimas).	8
Dažniau vartojamų sąvokų (ir iš kitų mokomųjų dalykų turinio) prasmės aiškinimasis.	4
Savo raiškos lietuvių gestų kalba nagrinėjimas, sėkmės ar nesėkmių priežasčių ieškojimas ir tolesnio kalbos tobulinimo būdų numatymas.	4

Mokymosi turinys

Kalbos pažinimas	36
Motyvacija gestų kalboje ir lietuvių kalboje, gesto ir gestikuliacijos, gramatinių ir ekspresyviųjų nerankinių elementų skirtumai.	5
Fonologinė gesto sandara (čeremos).	3
Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai.	5
Lietuvių gestų kalbos žodyno plėtimas.	3
Gestų darybos būdai: polisintetinių gestų daryba taikant proformas, sudurtinių gestų daryba, kiekinius daiktavardžius išreiškiančių gestų daryba. Kiti gestų atsiradimo būdai, seni ir nauji gestai.	5
Gesto ir žodžio morfologinės sandaros lyginimas.	3
Erdvės vartojimas. Erdvė kaip gramatinės raiškos priemonė. Vaidmenų kaita.	3
Ribų tarp sakinių ir vienerūšių sakinio dalių žymėjimas (galvos judesiai, sulaikymas, mirksnis ir kt.).	3
Skirtumai tarp LGK ir kalkingės kalbos. Klaidų atpažinimas ir taisymas.	3
Lietuvių gestų kalba – kurčiųjų bendruomenės turtas ir pasaulinės gestų kalbų šeimos narė. Gimtosios ir valstybinės kalbos samprata.	3
Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimas	30
Susipažinimas su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje.	4
Literatūra kaip išmonė. Tikrovės pasaulis literatūroje.	6
Prozos tekstų ir (arba) pasakojimų lietuvių gestų kalba nagrinėjimas ir kūrimas (pagrindinė mintis, veikėjų vaizdavimas, vaizdus pasakojimas). Grožinės literatūros (prozos) tekstų perteikimas gestų kalba, perkeltinės reikšmės raiškos galimybės.	14
Literatūriniai žaidimai: tekstų inscenizavimas, improvizavimas, kūrimas (pagal galimybes įrašant). Vaidmenys.	6
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys	44

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

5–6 klasės

Projektas „Lietuvos kurčiųjų draugija“

6.3.1. Kalbos vartojimo mokymo(si) turinys

Informacijos perdavimas (iš savo patirties, bendruomenės ar visuomenės gyvenimo, kitų mokomųjų dalykų ar kt.). Adresato sudominimo būdai. Pristatymas.

6.3.3. Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimo mokymo(si) turinys

Susipažinimas su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje.

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

5–6 klasės

Projektas „Lietuvos kurčiųjų draugija“

I. Projekto tikslas:

- Skatinti mokinius domėtis Lietuvos kurčiųjų kultūros paveldu, vertybėmis, jas puoselėti.
- Supažindinti su Lietuvos kurčiųjų draugijos veikla, svarbiausiomis istorijos datomis ir istorinius įvykius menančiais pastatais, gatvėmis.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių kūrybingumą ir kultūrinį sąmoningumą.
- Surengti pažintinę ekskursiją po Lietuvos kurčiųjų draugijos pastatą.
- Padėti mokiniams rinkti medžiagą apie Lietuvos kurčiųjų draugiją, jos istoriją, asmenybes ir veiklą.
- Organizuoti žinių viktoriną „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.
- Pristatyti mokinių sukurtus darbus.

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

5–6 klasės

Projektas „Lietuvos kurčiųjų draugija“

III. Numatoma veikla:

- Pažintinė ekskursija po Lietuvos kurčiųjų draugijos pastatą.
- Mokinių susitikimas su Lietuvos kurčiųjų draugijos atstovais.
- Medžiagos apie Lietuvos kurčiųjų draugiją rinkimas ir sisteminimas, stendų rengimas ir pristatymas mokyklos foje.
- Žinių viktorina „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.

IV. Laukiami rezultatai:

- Parengti stendai mokyklos fojė „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.
- Mokiniai įgis daugiau žinių apie Lietuvos kurčiųjų draugiją, jos istoriją, įgytomis žiniomis ir patirtimi dalysis su kitais mokiniais.
- Surinktos medžiagos panaudojimas ugdymo procese.

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

7–8 klasės

Projektas „Mano gimtasis kraštas ir jo įžymios asmenybės“

6.4.1. Kalbos vartojimo mokymo(si) turinys

Informacijos nurodytais tikslais gavimas, rinkimas, pristatymas (pvz., medžiaga pranešimui; pasakojimai ir anekdotai iš kurčiųjų aplinkos ir tradicijų). Pristatymo vertinimas. Kritiškas „klausymasis“. Informacija iš lietuvių gestų kalbos šaltinių.

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

7–8 klasės

Projektas „Mano gimtasis kraštas ir jo įžymios asmenybės“

I. Projekto tikslas:

- Ugdyti mokinių norą pažinti gimtojo krašto ir apylinkių istoriją, suvokti dvasines ir kultūrinės vertybes, jas puoselėti.
- Pažinti garsias savo gimtojo krašto asmenybes.

II. Uždaviniai:

- Skatinti mokinius domėtis savo gimtojo krašto istorinėmis vietomis, žymiomis asmenybėmis.
- Ugdyti mokinių kūrybiškumą ir sąmoningumą.
- Paraginti mokinius rinkti informaciją, atskleidžiančią garsių Lietuvos žmonių darbus, kūrybą, visuomeninę veiklą ir t. t.
- Sisteminti surinktą medžiagą ir informaciją, mokyti ją pristatyti mokyklos bendruomenei.
- Suorganizuoti kūrybinių mokinių darbų pristatymą.

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

7–8 klasės

**Projektas „Mano gimtasis kraštas ir jo išymios
asmenybės“**

III. Numatoma veikla:

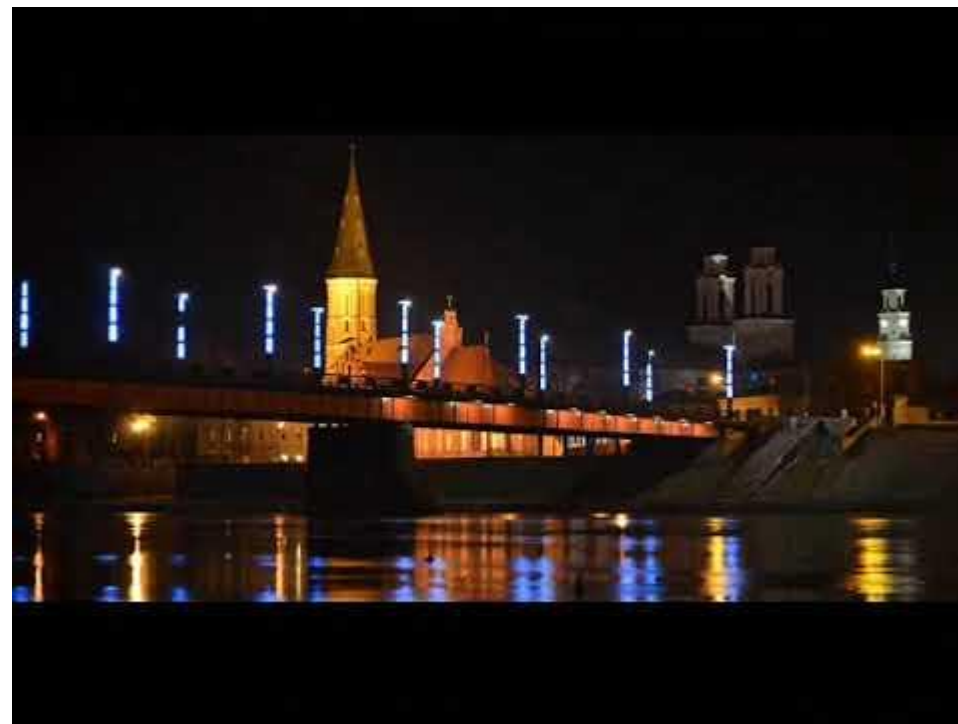
- Medžiagos apie gimtąjį kraštą rinkimas ir sisteminimas.
- Stendų rengimas.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai geriau susipažins su gimtuoju kraštu, jo istorija, gyventojais.
- Domėjimasis gimtinės praeitimi.
- Praplės gimtojo krašto istorijos žinias.
- Lavins gebėjimą apdoroti sukauptą informaciją.
- Pagal surinktą medžiagą bus parengtas stendinis pranešimas „Mano gimtasis kraštas ir jo išymybės“ ir pristatytas mokyklos bendruomenei.

Mokinių darbų pavyzdžiai:

[Čia Lietuva, čia mano namai](#) (KKNUC)

Lietuvių gestų kalbos ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės. LGK prieinamos informacijos ištekliai

<https://www.kvb.lt/lt/krastieciams/gallery/210-marvos-dvaras>

LRT pastatas / LRT archyvų nuotr.

<https://www.lrt.lt/naujienos/gyvenimas/13/1111933/lrt-isikurusi-kurciuju-mokyklos-pastate-nutarus-statyti-telecentra-vietos-buvo-ieskoma-visame-vilniuje>

Lietuvių gestų kalbos ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės. LGK prieinamos informacijos ištekliai

Žymiausi tarpukario Kauno modernistinės architektūros objektai

Pristatoma 15 maršrutų, perteikiančių pačius svarbiausius 1919–1940 m. laikotarpio Kauno architektūros objektus ir amžininkų gyvenimo istorijas. Projekto tikslas – susipažinti ir įvertinti architektūrinį – istorinį Kauno veidą ir išsaugoti jį ateičiai.

Šaltinis: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLKM9h8REU3CjkgZd2zn4Fb1AVMx3Si0xR>

[Stop juosta maršrutas Nr.1 – Karo muziejus](#)

Laidoje pristatomas vienas ryškiausių, tarpukario Lietuvos laikotarpiu galutinai susiformavęs Vieniybės aikštės architektūrinis kompleksas bei jo centriniai objektai – Vytauto Didžiojo bei M. K. Čiurlionio muziejai.

Architektūriniai objektai:

Vytauto Didžiojo karo muziejus

Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus

Vieniybės aikštė ir ją supantys pastatai: buvęs Žemės bankas (dab. KTU Centriniai rūmai), brolių Vailokaičių namas (neišlikęs), buvusios Užsienio reikalų ministerijos pastatas (dab. Prezidento V. Adamkaus biblioteka-muziejus).

[Stop juosta maršrutas Nr.2 – Lietuvos bankas](#)

Laidoje pasakojama apie vieną iš pirmųjų Pirmosios Respublikos laikotarpiu pastatytus Lietuvos banko rūmų – vieną brangiausių to laikotarpio pastatų, kuriame gyveno tuometinis Ministras pirmininkas A. Voldemaras.

Architektūriniai objektai:

Lietuvos banko rūmai

Kiti pastatai: Banko tarnautojų namas, Pirmasis Lietuvos banko pastatas.

Lietuvių gestų kalbos ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės. LGK prieinamos informacijos ištekliai

Kaunas

[Muziejai gestakalbiam](#)

[Atominis bunkeris](#) (KKJO)

[IX forto muziejus](#) (Gestų kalbos TV)

[Istorinė LR Prezidentūra](#) (Gestų kalbos TV)

Lietuvių gestų kalbos ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės. LGK prieinamos informacijos ištekliai

Kauno parkai, sodai

[Kauno regioninis parkas](#)

(Gestų kalbos TV)

[Ramybės parkas](#)

(KKJO)

[Draugystės parkas](#)

(KKJO)

Lietuvių gestų kalbos ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės. LGK prieinamos informacijos ištekliai

Šiauliai

Dviračių muziejaus istorija gestų kalba (Šiaulių Aušros muziejus)

Kryžių kalnas (Videostudija Proforma)

Šiaulių miesto katedra (Video studija Proforma)

Lietuvių gestų kalbos ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės. LGK prieinamos informacijos ištekliai

„Stop kadras“ maršrutai (28 Lietuvos miestai)

[Maršrutas Nr. 31 – Pasvalys](#)

Objektai: Ustukių tiltas per Mūšą, Chodakauskų dvaras, Vytartų dvaras, Petro Vileišio gimnazija, paminklas Petriui Vileišiui, Senoji Pasvalio geležinkelio stotis, Pajiešmeniai, siaurojo geležinkelio bėgiai

[Maršrutas Nr. 32 – Ukmergė](#)

Objektai: Amatų mokykla, kurioje sukonstruotas pirmasis sklandytuvas, A. Smetonos gimnazija, pradžios mokykla, pirmasis Ukmergėje modernistinis gyvenamasis namas - gydytojo A. Dumbrio šeimos klinika ir vaistinė, ligonių kasų rūmai, Ukmergės vandens taškas.

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

9–10 klasės

Projektas „Sveikinimas Tarptautinės kurčiųjų dienos proga“

6.5.1. Kalbos vartojimo mokymo(si) turinys

Viešasis kalbėjimas. Informavimo, įtikinimo, proginės viešosios kalbos. Projekto rengimas ir pristatymas mažai pažįstamiems adresatams. Adresato sudominimo, dėmesio palaikymo priemonės.

Gestų kalbos tekstų skelbimas (pvz., vaizdo laišakai kitoms mokykloms, interneto svetainėms ar pan.).

6.5.2. Kalbos pažinimo mokymo(si) turinys

Įvairių gestų kalbų panašumai ir skirtumai. Kitų šalių gestų kalbų įtaka LGK.

I. Projekto tikslas:

- Skatinti mokinius atrasti naujų gestų kalbų, išmokti naujų užsienio gestų kalbų.
- Padidinti supratimą apie šalių gestų kalbų skirtumus/panašumus.
- Tobulinti skaitmenines kompetencijas/įgūdžius.

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

9–10 klasės

Projektas „Sveikinimas Tarptautinės kurčiųjų dienos proga“

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių kūrybiškumą.
- Ugdyti mokinius savarankiškumą ieškoti ir surasti tinkamų gestų klausinėjant kurčiųjų iš užsienio ir/arba internetiniame daugiakalbiame gestų kalbų žodyne.
- Sukurti trumpametražį filmą su sveikinimais savo šalies ir kitų šalių gestų kalbomis.

III. Numatoma veikla:

- Pasirinktos šalies gestų paieškos daugiakalbiame gestų kalbų žodyne <https://www.spreadthesign.com/lt.lt/search/>.
- Sveikinimų kūrimas.
- Trumpo filmo su sveikinimais kūrimas.
- Trumpo filmo su sveikinimais paskelbimas mokyklos internetinėje svetainėje.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai išmoks naujų užsienio gestų kalbų.
- Trumpametražis filmas su sveikinimais gestų kalbomis bus paskelbtas mokyklos internetinėje svetainėje.

Mokinių darbų pavyzdžiai:

[LKNUC mokinių sveikinimas](#)

